

Pri posredovalki služb.

- P**osredovalka služb sedi pri mizi. Okrog nje sede na klopeh dekleta, ki iščejo službe in pojo: »Slovensko deklet«.
- V**stopi gospa. **Posredovalka** (vstane): Klanjam se, gospa! Prosim, ali ali potrebujete služkinjo? Imam: kuharice, šivilje, strežajke, pestunje, steno-grafke, strojepiske... Prosim, izvolite sestri! (Ji ponudi stol.)
- Gospa**: Želim si dobre, poštene kuharice!
- Posredovalka**: Prosim, prosim! Imam kar dve v zalogi. Burja, Lipar, pridita h gospé! (Poklicani prideta. Burja je štorasta, Lipar se lepo prikloni.)
- Burja**: (nerodno napravljena): Mene vzemite!
- Gospa**: Počasi, draga moja! Pokaži mi knjižico!
- Burja**: Náte jo! (Jo poda in zija okoli.)
- Gospa** (lista): Preveč služb že imate za svojo starost.
- Burja**: Ko so pa gospodinje tako sitne!
- Gospa**: Nič preveč vas ne hvalijo. Tu čitam: počasna, tu: pozabljiva, tu: jezična....
- Burja**: Seveda! Ena misli, da frčim po zraku na trg; druga mi je nalágala po sto opravil; tretja me je zmerjala... Toda jaz ne molčim vsaki, ne in ne!
- Gospa**: Dekle! Kdor služi, mora veliko potrpeti, da ustreže gospodinji. Res so služkinje reve, pa tudi gospodinje nimajo raja na zemlji. Marsikateri napravljajo slabi posli vice na zemlji.
- Burja**: Jaz ne vicam nobene!
- Gospa**: Ne trdim tega, toda sami sprevidite, da ravnam prav, če si ogledam tudi vaše tovarišice.
- Burja**: No ja, pa naj bo! (Vzame gospé knjižico iz roke in gre nerodno h klopi nazaj).
- Gospa** (služkinji Lipar): No, pokažite knjižico vi!
- Lipar** (lično pa preprosto oblečena, se prikloni): Prosim, gospa! (Ji da knjižico.)
- Gospa** (lista po knjižici): Kakor vidim, ste imeli le dve službi in imate izvrstna spričevala. Zakaj ste šli iz prve službe?
- Lipar**: Gospa je umrla, gospod se je pa preselil k svoji materi.
- Gospa**: In iz druge službe?
- Lipar**: Družina se je preselila v Beograd, jaz pa ne maram iz Slovenije.
- Gospa**: Zakaj ne?
- Lipar**: Ker imam staro mater, ki jo želim včasih obiskati.
- Gospa**: To je lepo! Otrok, ki ljubi svoje starše, je ljub Bogu in ljudem. Rada vas vzamem v službo, če boste tudi pri meni tako pridni.
- Lipar**: Prav gotovo, ljuba gospa!
- Gospa** (posredovalki): Tukaj za vaš trud! (Ji da na mizo nekaj denarja.)
- Gospa** (služkinji Lipar): Sprémite me malo!
- Posredovalka** (vstane in se priklanja): Hvala lepa, gospa! Se priporočim. (Jo spremi do vrat. Priklonijo se ji tudi dekleta.)
- Posredovalka**: Zdaj ste slišale dober nauk: Malo služb in dobra spričevala so najboljša priporočila za novo službo.
- Burja**: Če bi bile gospe manj sitne, bi imele me manj služb!
- Posredovalka**: Izgovor se najde hitro, a boljše je, da ga ni. Zdaj pa spet zapojte! Dekleta zapojte: »Rožic ne bom trgala...«
- (Vstopi druga gospa. **Posredovalka** vstane): O, klanjam se, gospa! Prosim izvolite sestri! (Ji ponudi stol.) Prosim, želite? Kuharice, šivilje, hišne, strežajke, pestunje...
- Gospa**: Želim marljive hišne, ker mi je dosedanja zbolela in umrla.
- Posredovalka**: O, prosim gospa! Imam kar tri! — Hrastar, Repnik, Belar, pridite semkaj! (Pridejo in se priklonijo, dve lepo, ena nerodneje.)
- Gospa**: Kako se pišete vi?
- Hrastar**: Hrastar Alojzija. Prosim, tu je moja knjižica!
- Gospa** (lista): No, spričevala so lepa. Zakaj ste zapustili zadnjo službo?
- Hrastar**: Trije odrasli otroci so odšli v službo, pa bo gospa sama urejala sobe s kuharico.
- Gospa**: Ta vzrok je zadosten. Kaj pa vi? (Drugi.)
- Repnik**: Prosim, gospa! (Ji poda knjižico.)
- Gospa** (lista): Spričevala bi že bila, toda preveč služb imate.

Repnik: Boleham, pa ne morem dolgo vzdržati.

Gospa: Od kdaj bolehate?

Repnik: Na nekem ženitovanju sem se prehladila, ker sem šla razgreta na vrt in sem pila mrzlo vodo.

Gospa: Ej mladost je norost! Ali niste nikoli slišali v šoli, ako že ne doma, da je to nevarno?

Repnik: Kdaj se spomni mlad človek na nauke staršev in učiteljev? Kadar je prepozno!

Gospa: Zato pa trpi marsikdo celo življenje. Glejte, jaz vas ne morem vzeti v službo, ker niste zdravi.

Repnik: Saj nisem bolna!

Gospa: Seveda ste nekoliko boljši, ker ste se doma odpočili. A pri nas je veliko dela, pa bi spet zboleli.

Repnik (vzdihne): Škoda, zelo mi je žal!

Gospa (tretji): Kaj pa vi?

Belar (ji poda knjižico): Jaz sem pa Belar iz Rovt.

Gospa (gleda v knjižico): Vi ste pa že stari in nimate še nobene službe. Kaj boste pa delali, če ne znate?

Belar: Se bom pa naučila.

Gospa: E, draga moja, star človek se težko priuči novemu delu in hišna mora biti gibčna, pripravna in snažna.

Belar: O, jaz sem gibčna in pripravna (se urno zasuče). Tako vam naložim voz sena, da boste kar zijali (kaže z rokami, kako se naklada voz).

Gospa: Verjamem, ali pa znate prati, likati in spravljati perilo, urejati postelje in sobe?

Belar: To zna vsak otrok, saj znam še štrene prati.

Gospa: Draga moja, zakaj ste pa prišli v mesto? Saj je na kmetih boljši zrak in voda.

Belar: Pa črn kruh. V mestu pa bel in dosti pečenke.

Gospa: Kaj to koristi meščanom? Ljudje, ki jedo veliko mesa, kmalu umrjejo. Najdalje žive kmečki ljudje.

Belar: To je res, ali na kmetih je revščina in umazano delo.

Gospa: Največ revščine je v mestih. Vi ne veste, koliko ljudi stanuje v kletih in na podstrešjih. Koliko jih umrje pozimi za lakoto ali mrazom, na kmetih pa ne puste poginiti siromaka na cesti.

Belar: Res je, toda meni se zdi, da nimate veselja, vzeti me v službo?

Gospa: Svetujem vam, da se držite dela, ki ste ga vajeni izza mladosti.

Belar: Seveda, če ne bom dobila službe, mi ne kaže drugega.

Gospa: Le verjemite mi, da boste doma bolj srečni kakor v mestu. — Vi, Hrastar, lahko greste z menoj!

Hrastar: Prosim, gospa! (Vzame kovčeg pri steni in pristopi k gospi.)

Gospa (posredovalki): Koliko sem vam dolžna za posredovanje?

Posredovalka: Samo deset dinarjev, gospa. Hvala lepa, klanjam se. Se priporočim. (Jo spremi do vrat.)

Gospa: Zbogom, dekleta!

Dekleta (vstanejo): Zbogom, gospa! (Ta odide.)

Posredovalka (dekli Belar): Ali boste šli domov ali boste čakali službe?

Belar: E kar domov pojdem. Kaj se bom ponujala tukaj!

Dekleta: Prav imaš!

Belar (dekletom): Zakaj pa ne greste ve?

Ena dekle: Me pa nimamo doma in smo vajene mesta.

Belar: Jaz pa kmečkega življenja, pa ostanimo vsak pri svojem!

Posredovalka: Res! Vsak ostani tam, kamor spada. Slabo za meščana, če bi pridrla vsa kmečka dekleta v mesto.

Belar: Zakaj pa?

Posredovalka: Če ne bi imel kmet delavcev, bi pridelal živeža le zase in meščan bi moral umreti od lakote.

Belar: Če je pa stvar taka, grem rajši takoj domov! Zbogom, gospa in ve dekleta!

Dekleta: Bog s teboj! (Ji podajajo roko. Dekle odide.)

Posredovalka: No, zdaj pa spet kaj zapojte dekleta! Zapojo: »Rasti, rasti rožmarin...«

V sobo pride tretja gospa:

Posredovalka (vstane): Klanjam se, gospa! Prosim, izvolite sestri. S čim vam morem postreči? Želite kuharice, hišne, pestunje...

Gospa: Imate kakšno točajko?

Posredovalka: Tukaj je ena, imam pa več naslovov.
 Gospa: Katera od vas je točajka?
 Grapar (stopi naprej): Jaz sem, gospa!
 Gospa: Pokažite mi knjižico!
 Grapar: Prosim, gospa!
 Gospa (lista): Spričevala so dobra. Zakaj ste šli iz zadnje službe?
 Grapar: Ni mi ugajala služba, ker so prihajali gostje pozno v noč. Gospodinja je šla spat, jaz sem morala pa sama streči pijancem. Zjutraj sem morala biti vedno prva na nogah, a za cerkev ni bilo nikoli časa.
 Gospa: Vidim, da ste poštenu. Le pošteno dekle ljubi cerkev, se izogiba brlogov. Pri nas zapiramo gostilno zgodaj, a zapiram jo vedno jaz. Zjutraj vstaja prva kuharica. S to bosta lahko, menjaje se, vsak dan šli v cerkev. Ob nedeljah mora pa pri meni vsa družina k maši. Plačilo boste imeli pri meni v začetku kakor v zadnji službi; ako boste pa pridni, vam bom zvišala plačo. Ste zadovoljni?
 Grapar: Sem, gospa. Kdaj lahko pridem?
 Gospa: V soboto zjutraj gre dosedanja proč. Pridite dopoldne k meni v gostilno »Pri jagnjetu«. Veste zanjo?
 Grapar: Vem, gospa, in gotovo pridem.
 Gospa (stopi k posredovalki): To imate za trud! (Ji stisne nekaj denarja v roko.)
 Posredovalka: Hvala lepa, gospa! Klanjam se! (Jo spremi do vrat.) Se priporočam! (Gospa odide.)
 Posredovalka: Tako drage moje! Ura bo dvanajst. Ob dveh pridete spet! Dopoldne so bile srečne tri; želim, da bi jih bilo popoldne šestero. Rečem vam: kateri ni potreba služiti, naj rajši pomaga doma materi. Bolj bo srečna doma pri črnem kruhu kakor v tujini s potico.
 Ena deklet: Jaz grem domov!
 Druga: Jaz tudi!
 Posredovalka: Vidve sta srečni, da imata kam iti. Blagor doma, kdor ga ima!
 Tretja, četrta, peta: Tudi jaz bi šla, ko bi imela kam iti! (Si brišejo oči.)
 Posredovalka: Da, ve ste revice, kakor sem bila jaz. Starši so mi zgodaj pomrli in ostala sem sama na svetu. Morala sem s trebuhom za kruhom. Dokler sem mogla, sem služila; na starost pa pomagam ubogim pridnim dekletom do služb. Dobre gospe me podpirajo pri tem delu. — Na svidenje, dekleta!

(Zastor.)

MLADINSKI NOVIČAR

To pa ni karsibodi. Lansko pomlad se je zgodilo v varšavskem parku to-le: Neki 17 letni dijak je splezal na visoko drevo, da bi razdril veliko vranje gnezdo. Naenkrat ga obsuje jata razjarjenih vran, pa so jele sekati nanj. Ves omoten se zvrne mladenič in pade med vejevje. To je bila še sreča, ker drugače bi se bil ubil. Toda razkačene ptice niso odnehale; obdelavale so ga s kljuni kar naprej in sicer prav neusmiljeno. Na vpitje so prihiteli stražniki, ki so streljali na jato, a morali so paziti, da ne bi zadeli dijaka. Končno je hrušč le ponehal, vrane so se odstranile. Ognjegasci so prišli in rešili ranjenca, ki je imel roke, noge, zlasti pa glavo in vrat tako razčesan, da je bil v nezavesti. Reveža so prenesli v bolnišnico.

Materina beseda. Blizu Budjejevic se je v varstvu stare matere igralo triletno dekletce ob železniški progi, pa je zašlo na tir prav, ko je pribrzel nasproti potniški vlak. 69 letna stara mati otrokova, Eleonora Binder, opazi nevarnost, skoči na tir, potegne otroka proč in ga reši. Pri tem jo pa zgrabi vlak in vrže na tla s tako silo, da je dve uri nato v bolnišnici umrla. Ko je čutila, da so ji minute štete, je še vzkliknila: »Da je le otrok rešen!«

Kdo ga je varoval? V W. je mati nekega tovarniškega delavca pogrešila svojega dveletnega sinčka Alfreda. Ni ga bilo najti nikoder. Vse so preiskali, a nobenega sledu ni bilo za njim. Mislili so, da je padel v potok, ki tam teče. Dva dneva sta minila. Naslednji dan ob petih zjutraj pa sliši gozdni delavec daleč v hosti otroški jok. Brž gre za glasom in res najde otroka, ki je bil še pri življenju, a razpraskan od robidovja. Čuditi se je, kako je mogel fantiček vzdržati celi dve hladni in mokri noči in skoraj dva dneva brez hrane in pijače na prostem, v divjem gozdu. Kadar bo dovolj velik, naj se le zahvali svojemu angelu varuhu!